

FELELŐS MEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
12 évre	12 K.	12 évre	18 K.

Megjelenik minden hétfőnap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Székesfehérvár t. r.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Ezeréy Lajos.

Ki felelős a háborúért?

IX.

300 bankár uralkodik a világon. Cambon francia követ a sajtóról.

Mi a világháború tanulsága: keresztény sajtó, keresztény képviselő és összetartás minden vonalon.

Raténau mondja: — Háromszáz bankár uralkodik Európa gazdasági életén. Háromszáz ember, aki jól ismeri önmagát és csak önmagát szereti. Istent nem ismer, minden jot a földi élvezetben és hatalomban talál föl. Ezek uralkodnak Európa békéje és háborúja fölött. Olyan értelemben, hogy a mindig könnyen felidézhető háborút nemcsak nem akadályozták meg, hanem sajtójuk által bizonyos tervszerűséggel elősegítették. És nem engedik befejezni, mert attól félnek, hogy a befejezés nekik anyagi veszteséget okoz, holott a háború folytatása a szállítások révén nekik folytonos gyarapodást jelent.

Ugyebár meglehet most már érteni, hogy miért ajánlja hiába Károly király és Vilmos császár az ántántnak a békét.

A Berliner Lokalanzeiger közölte egy munkatársának beszélgetését Cambon francia követvel 1914 aug. 4-én:

— Cambon ur dolgozó szobájának ablakánál állottunk. A követség előszobája tele volt sápadt arcú emberekkel, akik utovelüket várták. Lenn, az Unter den Lindenek beláthatatlan tömeg hullámozott, itt-tasnak látszó férfiak és nők serege, akik mindnyájan Wacht am Rhein-t énekelték. Cambon ur szomorú és melázó volt:

— Ime uram — mondotta — ez a mi fáradságaink eredménye. Hiába akartuk biztosítani a békét. Látja uram itt ezeket a tömegeket. Ezek tesszik a háborút elkerülhetetlenné. Ezek a tömegek itt Berlinben, odatul Párisban és Szentpétervárott. Nincs kor-

mányhatalom, amely ennek az áradatnak ellenállani tudna. S az egésznek annak a lelkiismeretlen sajtónak köszönhetjük, amely ma az összes országokban uralkodik.

Mindenki tudja, hogy a központi hatalmak sajtója csak akkor foglalt állást a háború mellett, amikor ellenségeink abba beleszorítottak bennünket. Mindenki tudja, hogy Franciaországban 1870 óta a sajtó és iskola előkészítette a Németország elleni háborút. Mindenki tudja, hogy Franciaország bankárai pénzelték Oroszországot s kettőjük patronusa Angolszországot volt azért, hogy a német kereskedelem versenytől megszabaduljon. Hármian ugrasztották be Belgiumot, aztán Olaszországot s végül Romániát, amelyekhez esetleg csatlakozik a legnagyobb hasonlósú: Amerika.

Az egész háborúért tehát az erkölestelen haszonlesés a felelős, amely nem ismer Istent, tulitette magát a tizperancsolaton és csak a saját hasznát látja.

Az emberiség a háború nagy iskolájában meg fogja majd tanulni, hogy vissza kell térni a régi Biróhoz, az Urstenhez, aki ébren vigyáz és itél a királyok, a köztársasági elnökök, a bankárok lelkiismeretén ép úgy, mint ahogy ugyan törvényt ad az egyszerű földmivesznek, a robotoló gyári munkásnak s a kis iskolásgyermeknek.

A három évi háború bűzalmas iskolájának ezt kell megtanulni. Mert ha az emberek lelke nem alakul ujja, a népek élete továbbra is olyan, veszedelmek közt jár, amely ilyen katasztrófákra visz.

Az egyes embereknek pedig az a kötelességük:

1) pártoljuk a független, el nem adott, meg nem vásárolt sajtót.

2) pártoljunk minden olyan szövetséget, amely bennünket a nagytöke igájából kiszabadít. Itt a népszövetség, keresztény pénztízetek stb.

3) képviselőválasztásoknál független, le nem kötött, rend-

szerhez le nem nyűgözött keresztény gondolkozású képviselőt kell választani.

4) keresztény ember támogassa a keresztényt minden vonalon, ne nyargaljon esetleges gyengéin, ne irigykedjen rá, ne nyúzza a bőrét,

mert csak akkor leszünk erősek, ha magunk óriási számát nem tépetjük millió részre azok által, akik éppen a mi egyenletlenségünk folytán kerelkedtek fölénk.

Akkor a nagy világháborúnak lesz haszna is a világra.

Önkéntes Hadsegélyző járulék.

A vármegye a legszebb hadijótekonysági mozgalom.

Az Önkéntes Hadsegélyző Járuléknak vagy röviden az Ö. H. I.-nek mibenlétét már eléggé ismeri a közönség, különösen Székesfehérvár. Ezt a nemes mozgalmat most a vármegyében is megindították és eredménye a legszebb reményekre jogosít. A vármegyei mozgalom érdekében írta Csöngedy Gyula kanonok, adonyi esperes plebános a következő lelkes cikket:

A m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala a főnti címen egy újabb segélyező intézményt kíván meg-szervezni vármegyénkent és köz-ségeinket, amelynek célja lenne a hadiözvegyek és árva sűrű-gős szükségének azonnali megsegítése. Első tekintetre majdnem azt kérdi az ember: Hat nem elég már a sok egyéb címen eszközölt gyűjtés. Hát mire való az állami nyugdíj? Mielőtt e kérdésre érdemle-gesen felelnének, állapotunk meg egy kissé és körültekintő viz-szsgálással mérlegeljük csak egy kissé a jelen helyzetet.

Hogyan is állunk a hadiözve-gyek és árva segélyezésének ügyével? Minden meghalt, vagy eltűnt katona, a vagy hadimun-kara kirendelt napszámos öz-vegének hadinyugdíjra és gyermekeinek neveltetésére ne-velési járulékra van igénye a törvény szerint. Ez a nyugdíj a közlegénytől föl az örmesterig havonként és éven-ként a következő: közlegény után: havi 6 kor. évi 72 kor. örmester után: havi 8 kor. évi 96 kor. tizedes vagy káplár után: havi 10 kor. évi 120 kor. szakaszvezető után: havi 12 kor. évi 144 kor. örmester után havi 15 kor. évi 180 kor. az árva pedig tekintet nélkül atyjuk katonai rangjára a fiuk 16 éves korukig havi 4 kor. a lányok pedig 14 éves korukig

bezárólag havi 4 kor. nevelés járulékot kapnak. Ha az öz-vegy be tudja bizonyítani, hogy férje a harcúterén eset el, vagy legalább is, hogy a harc-úterén szerzett betegség következtében halt meg, a rendes nyugdíján kívül kap még 50 százalék nyugdíjjeleket, tehát rendes nyugdíjának a felét. S ha teljesen vagyontalan vagy keresetképtelen, még 96 kor. évi segélyt is kaphat.

Igy tehát a közlegény öz-özvegye a legjobb esetben kap-hat évenként: 72 + 36 + 96 kor. = 204 koronát. Miután azonban előreláthatólag az évi 96 koronás segélyt a legtöbb özvegy nem fogja megkapni, mert nem lesz meg reá a jog-címe — elmondhatjuk, hogy a hadiözvegyek legnagyobb része évi: 108 kor. nyugdíjat fog kapni.

Kérdem ezek után: vajjon ily koldusbér folyósítását látva, s a háború lehetetlen drágasági viszonyokat ismerve (a melyek legalább 10 évig változni sem fognak) nyugodt maradhat-e társadalom lelkiismerete? Hát igazán nem volnánk többre kötelezve a mi hőseink család-jai iránt, a kik érettként életüket és vérüket áldozták?

Szinte hallom már előre a választ: Ne tessék elfelejteni, hogy a nyugdíj nem arra való, hogy a hadi özvegy és árva tisztán csak abból éljen meg, hanem elvárjuk tőlük, hogy e nemzeti tiszteletdíjon kívül egyéni munkájukkal szer-zessék meg a szükséges többlet. Mindezt én is jól tudom, részben helyesnek is vallom, de azt is jól tudom, am, hogy van-nak igen gyakran kivételes helyzetek, a mikor a szegény hadiözvegy a legjobb akarata és minden igyekezete mellett sem képes munkát vállalni, ily esetekben reá szorul a társa-dalom nemesszűli segítségére.

Vegyünk csak néhány ilyen esetet. Betegség üti fel tanyáját

Egyes szám ára 4 fillér.

a szegény hadiövezgy családjában, az anya le van kőve a beteg ágyához, az orvos és patika száma kimeríti erejét, lakbért és élelmet, ruházatot és lábbelit is kellene beszereznie, de miből mindezt? Az évi 108 koronából nem telik. Hát ha még elemi csapás is éri, pld. tüzveszély, állatvesz, árvíz stb. a mikor sürgős segítségre volna szüksége. Haláleset is beköszönhet. — Mibe kerül mindez?

En azt hiszem ezek a kivételes helyzetek indították a m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatalát arra, hogy az amugy is nagyon mostohán megszabott hadi övezgy nyugdíján kívül országosan és közösenként megszervezi az Önkéntes Hadi Járuléki intézményét, a mely hivatva lesz a kivételes nehéz körülmények közé jutott hadi övezgy és árvas sorsán a társadalom bevonásával sürgősen segíteni. A tagság havi befizetésével a háboru végéig kötelező marad.

Hazafiasabb, nemesebb, kötelességszerűbb intézményt alig ismerek, mint a tervbe vett Önkéntes Hadi Járuléki intézményt, mert ennek a keretében leróhatjuk mindazok legszentebb hazafias kötelességünket, a kik a háboru borzalmaitól távol maradhatván, a mások vérehullásának gyümölcsét itthon zavartalanul élvezzük.

Halastó lesz a Sóstó.

Még a nyáron foglalkoztunk a Sóstó ügyével, amikor felmerült az az okos idea, hogy halastóvá alakítják át.

Ez ügyben most az Országos Halászati Felügyelőség is szakvéleményt adott, amelyben kifejti, hogy a 65 holdnyi nagyságu Sóstó üzeme az adott viszonyok között legcélszerűbben pontyhízlásra használható, vagyis a tavat minden tavaszal valamelyik közeli tógazdaságból beszerezhető egy vagy két nyaras, esetleg vegyes éviáratu gyorsan növo nemes pontyivadékkal kell beépíteni. A megtöltött Sóstó még ha vize többé nem is volna pótolható, őszig elég vizet tartalmazna, hogy a halak abban megéljenek. Őszkor aztán le kellene abból a vizet a lehetőségig engedni, hogy a halak ki legyenek főghatók. A kifogott halak a városi uszodákban volnának értékesítendő elhelyezhetők.

A tőjövédelmességére nézve, amennyiben normális viszonyokra vonatkozó egységárakról egyáltalán most szó lehet, a következőket jegyezhetjük meg: Etetés nélkül, csupán a természetes táplálékot véve számítással, évenként és holdanként 50 kg. vagyis összesen 32.5 mm. halhus nö-

vekedés remélhető, ez 200 koronás ár mellett 6500 koronára nyers bevételt jelentene. A bevétellel szemben a rövetkező kiadások merülhetnek fel: a berendezés költségének 13,000 koronánál 6 százalékos kamata 780 K, a fenntar-

tás és kezelés költsége holdanként 30 korona, összesen 1950 K. A tiszta jövedelem tehát 2730 K. lenne, vagyis holdanként 58 korona.

A halastó ügyében a város legközelebb újból fog tárgyalni.

Az amerikai álnokság.

Csendesebbek a frontok.

Wilson uszítása a háborura.

Az amerikai német konfliktusban még most sem következett el a végső döntés. Egyik hír szerint Wilson beteg és orvosi feltétlen nyugalmat, több napig az ágyban való fekvést ajánlottak az elnöknek. Más táviratok szerint azonban Wilson a legnagyobb mértékben tevékenyedik.

A keservesen bűnhődött Oláhország.

Romániáról azt mondta Conrad báró, hogy a háboru mindenkre nézve rossz üzlet, de a bolondokra nézve a legrosszabb. Romániának nagyszerű helyzete volt mindaddig, amíg el nem határozta, hogy beonúnkát megátámad. De hát az ő államférfiai is abban a hitben voltak, hogy mi nemsokára összeroppanunk.

Néhány szó a keresztény magyarokhoz.

— Levél. —

Vasárnap d. u. abban a szerencsében részesültem, hogy a katholicus Népszövetség két kiváló vezérének beszédét hallgathattam végig. Haller képviselő és dr. Vass József, kit aranyházának lehetne nevezni, időztek városunkban, hogy tagokat szerezzenek a gyönyörű eszmékért lelkesülő és küzdő kath. Népszövetségnek.

Hivatalomnál fogva arra vagyok kárhóztatva, hogy sokszor távol legyek a várostól, ezért ritkán jutok abba a helyzetbe, hogy résztvehessek a kath. Népszövetség mozgalmában. Nagy volt tehát örömem, mikor éppen itthon lévén, elmehettem meghallgatni dr. Vass Józsefet. Meghallgattam és mondatom, régen nem éreztem olyan boldogságot, mint akkor, mikor Vass beszédjét hallgattam. Örült a lelkem, felüdült a szívem és új bizalom töltött el, mert azt éreztem, hogy amig ilyen vezérek tervei szerint küzdhetünk, addig nincs okunk elkeseredni, addig joggal remélhetjük kath. magyarságunk érvényesülését.

A mikor azonban a beszédek elhangzottak s a szónokok távoztak a jelenvolt papokkal, megdöbbenve vettem észre, hogy hiába a sok szép beszéd, mert a szürke, sivár valóság szemben áll az eszmével és elpusztulással fenyegeti.

Ezek és néhány komolyabb elem távozásával nem maradt a teremben más, mint azok az ifjak és leányok, akik a műkedvelői előadás kedvéért jöttek és maradtak. Volt ugyan pár tisztos öreg ember

Fegyverzik az amerikai hajókat.

Wilson legutóbb elhatározta és elrendelte a kereskedelmi hajók felfegyverzését. Ágyúkkal fogják ellátni még az amerikai kikötőkben levő elkobzott német kereskedelmi hajókat is.

Az európai harctereken általában csendesség van.

Az európai harctereken semmi más esemény, azokon kívül, amelyekről a hivatalos jelentések megemlékeznek, nem történt. A helyzet nagyjában változatlan, mindegyik fél várja a tavaszi hadjárat megindulását. Bruszilov orosz tábornok egy nagy moszkvai lapban nyilatkozik a várható tavaszi offenzíváról, amelyhez ő természetesen reményeket fűz.

is, de kevesen. Megdöbbenve látom, hogy a keresztény nyi közp. osztály teljesen hiányzott. Hol maradt a keresztény hivatalnok osztály, kiket a háboru okozta drágaság megfojtással fenyeget? Akik nélkülöznek a mesterségesen felhajtott árak miatt, akiknek a gyermekeik sápadtak a hiányos élelem miatt és akik azt látják, hogy hiába minden erőfeszítésük, mert gyermekeik cipőt sem lesznek képesek megtalálni. Hol maradt a becsületes magyar keresztény gazdanép, akik önmegtagadással ezreket ajánlottak fel a háboru övezgyeinek és árvaiknak? Ezreket áldoznak, pedig nehéz a gazdálkodás, maximálták terményeiket rekvirálják 15—20 kgr. feleslegesen jelentett, de valójában nélkülözhetetlen liszteszékjüket. Hát nem éri a mi becsületes magyar keresztény népünk, hogy itt valami nincs rendjén?

Erezzük, tudjuk, hogy nagy veszedelem réme fenyeget. A mint dr. Vass József mondotta, kiharítottuk a tatárdulás veszedelmét, pár száz év alatt megszokasodott becsületes magyar keresztény népünk. Kiharítottuk a török pusztítások veszedelmét. Elszenvedtük a labanc pusztításait, el a szabadságharc okozta nyomorúságokat, mert keresztény magyarságunk becsülettel megálta helyét s belső ellen-ségünk nem volt.

A mint azonban most körülnézünk, rettenetes képet látunk minden felől. Az aranyborjú kísért mindenütt. Ezért futnak lázasan az emberek, ezért mondanak le még lelkük átvősségéről is, csak minél többet szerezzenek. Hogyan, miként? Mellékes, fő az, hogy gyorsan, amig a háboru meg nem szűnik.

Keresztény magyar társadalom! nagy cél van előttünk. De a mint az élet természetesen arra tanít bennünket, hogy az egységek csak játékszerek a sors kezében és csak a tömeg érhet el eredményt, így mi sem érünk, mint egyes emberek, ellenállásunkkal sokat, tehát tömörüljünk. Megalkották a kath. Népszövetséget. Kérem a vezetőséget, szólítsa fel a falusi papokat és jegyzőket, hogy tényleges részt vegyenek a mozgalomban. Ne értsenek félre; tudom, hogy mind tagjai a Népszövetségnek, sőt tagok a falusi urak és a vezető emberek is, de a legtöbb helyen nem tárgyalnak arról, hogyan s miként viseljük magunkat az árdrágiás és a földétség veszedelmével szemben.

Gondoljuk csak el, mi lesz, ha lövészárokban megöszült keresztény magyar emberek bajazónnek s szeretett földjük idegen emberek kezében lesz, feleségük más emberek fehér rabszolgája és gyermekeik vörösré fagyott lábú, csizmátlan nyomorultak lesznek.

On, igen tisztelt Főszervező ur, aki ismeri a fehérvári népet, meg tudná nekem mondani, hogy lehet az, hogy ennek a kath. magyar, püspöki városnak a lakói közül kb. 300 jelenik csak meg az ilyen gyűlésen, holott mindnyájunk érdekelt, hogy tömörüljünk és küzdjünk az itthoni ellenséggel. Nem lehet visszaadni az újságban azt a sok gyönyörű és nekünk fájó gondolatot, amelyet dr. Vass József elmondott, éppen ezért kell oda hatni, hogy aki csak keresztény magyarnak érzi magát, jelenjék meg az ilyen gyűléseken, hogy ott meghallgassa s aztán előszóval terjessze az eszméket. Akkor elérhetjük, hogy magyar népünk vére ne hiába szentelte légyen meg e haza már ügyis keresztény magyar vérral szentelt földjét. Isten pedig meg fogja áldani e hős népet, mely legjobbjait áldozta fel az imádott hazáért. Hiszem, hogy ha összefogunk, megsegít az Isten, hisz jó, derek, becsületes a magyar nép és ha megvédte drága hazáját a külső ellenségtől, meg fogja védeni otthonát, földjét, a belső, földeket honfoglalóktól is.

A rekvirálások körül.

Egy érdekes eset a sok közül:

Molnár János Malom u. 18. sz. a lakostól 18 mm. kukoricát követelt a rekviráló bizottság 1915. őszén. Rendszerben van Azonban az 1915. évi ősz nagyon nedves volt, — ezt mindenki tudja — úgy, hogy a kukorica hamarosan romlani kezdett. Molnár Jánosné elment Kerekes Lajos dr. főjegyzőhöz és kérte, hogy a romlóstól való veszély miatt a kukoricát már ősszel beszállíthassa. Kerekes Lajos dr. Pollák Henrikhez utasította Molnárné. Pollák Henrik elutasította azzal; hogy nincs helye a kukoricának. Molnárné visszament Kerekes Lajos dr. hoz és bejelentette, hogy Pollák Henrik nem vesi át a kukoricát. Tartta tavaszig — volt a válagz. Tavaszszal a kukorica rothadni kezdett, úgy, hogy a szagát messziről érezni lehetett. Molnárné lemorzsolta a kukoricát, majd nem felét a szemétdombra kellett önteni,

maradt 10 mm. Bejelentették, hogy csak 10 mm. tudnak beszállítani. Beszállították a 10 mm-t, a rendőrség pedig megindította az eljárást az elfoahd 8 mm. be nem szállításáért. Megbűnteték 250 koronára. Molnár négyvédet fogadott, föllebbezett. A föllebbezés visszaérkezett, a büntetés nem engedték el és pedig azon a címen, hogy Molnár János ugy beszéli el, hogy 1916-ban felvette bizonyos mennyiséget, azonban arra szükséges lévén a saját háztartásában, kapott egy irást, hogy fölhasználhatja. Később azután irást kapott, hogy tessék a koricát beszoalgtatni. Fölvitte a meghatalmazást, amelynek értelmében jogosan a bérőrségi engedéllyel használta fel a koricáját. Az irást elvették tőle, azóta se látta, ellenben megbűntették 20 koronára.

Tehát Molnár János köteles 250 korona büntetést fizetni, vagy a terhet rátáblázzák a házára. esetleg becukjárn 15 napi fogházra azt az embert, aki soha büntetve nem volt.

Megjegyzés: Molnár Jánosnak három fia volt. Mindhárom harcba szállt Magyarország szabadságáért. János fia mint vitéz huszár elesett Limanovánál. Imre fiáról egy orosz aknabombantás óta nem kapnak hírt. A harmadik még él.

HIREK.

— Szentségimádás a zirciek-nél. Felhívjuk a kath. hívek figyelmét arra, hogy ma, nagybőjt harmadik vasárnapján, egész napon át Szentségimádás van a ciszterciák templomában. Szentségkítétel reggel 5 órakor, szentségbetétel este 6 órakor. Reggel 8 órakor ünnepélyes szentmise s déli 11 óráig minden félórán lesz szentmise.

— Április elején kezdődik a nyári időszámítás. A belügyminiszter leiratban értesítette Fehérmegye alispánját, hogy a nyári időszámítás elrendelése a legközelebbi időpontban várható. Ennek következtében a miniszter felhívja a hatóságokat, hogy erre vonatkozólag minden intézkedést tegyenek meg. A különleges intézkedésekre a záróra szempontjából van szükség.

— Felhíborító állapot a trafikok előtt. Hosszu, csaknem egy hónapos trafikingség után pénteken újból érkezett trafik. A város trafikjait, illetve a trafikok előtti járdát a katonaság valóságos előzóni s várja a jó szerencsét, amíg bejut a trafikba. Ez ellen ugyan már egy alkalommal írtunk és a városi hatóság tudtunkkal át is írt a katonai hatósághoz, hogy a katonaságnak a kaszárnyákban osszak ki a trafikot. Ezáltal elejét vennénk az utcai tomegcsordulatlaknak, amely a közlekedést akadályozza. Az egész dolog úgy látszik, dugába dől, mert most ismét a

városi trafikokat ostromolják meg a katonák. Mondjuk: hogy ez is rendben van; hogy a trafikok elé valóságos szuronyerdőt rendelnek ki a rend fenntartására. A katonai batóság bizonyára, sőt meg vagyunk győződve, azért rendelte ki a szuronyos öröket, hogy a katonákat néhány tartásák a trafikok előtt. Most következik azonban a felhíborító dolog, ami ellen a város civil közönsége nevében is a legerélyesebben tiltakozunk. A szuronyos katonarörök civilt egyáltalában nem engedtek be a f. trafikba, csak kivételes esetekben. Hogy miért voltak kivételes esetek, afelől az illető katonai örök tudnának felvilágosítást adni. Magunk is tanui voltunk és sokan panaszra jöttek a szerkesztőségbe, hogy a katonai örök a civil közönséggel durván bántak. A civil polgárságon esett e szerelmet és önkénti szabadságkorlátozást a közérdek nevében szóra kellett tennünk és felhívjuk re a katonai parancsnokosság figyelmét, hogy a legszigorúbban intézkedjék ez ügyben, és a jövőben hasonló esetek ne forduljanak elő. Ez az eljárás, — mint már jeleztük is — a katonai öröknek, tisztán önkényes eljárása lehetett, amelyre senkitől felhatalmazást nem kaptak. Így tehát szolgálatait tesszük csak a hatóságnak, hogy felhívjuk re a figyelmét. A katonai hatóság mindenkor a legnagyobb gondnal öködik afellett, hogy semmi mehez teles ne történjen a lakosság részéről, nem szabad tehát megengedni, hogy örörmester meg szakaszvezető urak ezt a viszonyt elrontsák.

— Halálozás. Egy városzerte ismert és ismerősei által szeretett matróna halálozásáról ad hírt tudósítónk. Örv. Dangl Ferencné 97 éves korában meghalt Ösz. utca 1. számú házában. Sok jót tett életében, a míg körülményei engedték. Tegnap vasárnap delután 2 órakor lesz.

— Ki a felelős? Manz János, a nagy emberbarát sok jó célra hagyott az ő becsületés munkával szerzett vagyonából. Apró gyerekeknek óvodára, nagyobbaknak ösztöndíjra, a szegényeknek nyomoruk enyhítésére. Ma a legnagyobb nyomorúság a szegény gyermekek ruhatalansága, cipőtlen-sége. Ezek körül is az utóbbi. A legszegényebb házában is akad néhány rongydarab, ami szükség-ből a ruhát pótolja. De a cipő az más. Annak kell lennie. Ezt nem lehet megkérülni. Ezt látták azok a jó emberek, akik ugy határoztak, hogy a Manz János-alapból szegény gyerekeknek cipőt fognak venni. Jót, olcsót, egyszerűt, tartósat. Olyat, aminő a célnak megfelel. — A cipőkiosztás sardán, március 7-iken történt. A gyerekek boldogan mentek haza a drága ajándékkal. A szegény szülők örömkönyvek közt mondtak el egy Miatyánkot a jöveo lelkiért. És az idősebb emberbarát boldogan nézett le erre a véres, mocsokos földre, látva, hogy megint sikerült neki néhány szegény em-

bert, szegény gyereket boldoggá tennie. Szegény jó Manz János! — Ma, pénteken, március 9-iken, 48 órány a kiosztás után volt alkalomunk egy pár ilyen cipőt látni egy kis szegény iskolásleány lábán. Igazán nem tudtuk eldönteni: borból van-e, vászonból-e, vagy papirosból? A felsőrésze gyűrött, töredezett, ujjnyi repedések rajta, a talpa olyan, mint a jól rétegezett hájaslétsza, 6—8 fozslányból összeróva s az egész nébány rövid, pudivás faszeggel odatákolva a felsőrészhez. Nemcsak bőben, vízben, de száraz időben sem tart ki tovább huszonnégy órány. A kis leány sirva nygte ezt a drága kincsnak vélt rongyot a lábán. Nem tudjuk, ki rendelte meg ezeket a cipőket, ki vállalta a szállítást, ki csinálta, ki vette át. Szóval semmit sem tudunk s egyelőre-felüggesztjük ítéletünket. De, hogy itt valaki törvénybe ütköző cselekedetet művelt, annyi bizonyos. Hogy valaki galád módon visszaélt Manz János pénzével és a szegény gyermekek egészségével nem törődve akart gazdagodni, annyi bizonyos Ugy tudjuk, az ugy hivatalos utra terelődik s ott majd ki fog tudóni, hogy a szállítók, a készítő vagy az átvevo a büns. Kiváncsian várjuk a fejleményeket.

— Székesfehérvár tüzelőjének biztosítása érdekében a kereskedelmi társulat megkeresésére a polgármester szombaton d. e. 10 órára értekezletet hívott össze, ezt megelőzőleg pedig ugy a kereskedőket, mint a nagyobb a fogyasztókat felhívta, hogy szükségletüket jelentsék be. Az értekezleten az összehívás célját kifejtve, sajnálattal állapította meg, hogy az elszönek jelentkezett Hiteleszöveketzen kívül, a dolog jelentőségét komolyan alig fogtak fel, mert szükségletüket vagy egyáltalán nem, vagy meg nem jelelő mennyiségben jelentették be. Az értekezlet folyamán kitünt, hogy Székesfehérvár város-közönségének (az üzemeket is beleértve) kb. 1000 vagon porosz és 1000 vagon hazai, illetőleg osztrák szénre van szüksége. Ennek a biztosítása olyképen történik, hogy a keresk. társulat az érdekelt kereskedőket és vállalatokat egy szükkebb bizottság alakítása céljából összehívja. Ez a bizottság azután a tényleges szükségletet megállapítva, a városi hatóság segítségével biztosítani iparkodik annák kellő időben való szállítását.

— Verzió a fölmentettek behívásáról. Tegnap széltében hozzászában ismét arról beszéltek, hogy az összes fölmentetteket, bármilyen foglalkozási ágban működnek is, harminchat éves életkorig tényleges katonai szolgálatra hívják be. Ez az értesülés állítólag egyik orsz. képviselőfél ered, aki információját a kormánytól szerezte volna. A hír valódiságáról nincs alkalomunk meggyőződni de annak ellene mond az a körülmény, hogy éppen most vegyes bizottságok járnak be az országot, a melynek a fölmentési ügyeket vizsgál-

ják fölül. A bizottság, amint annak idején már jelentettük is, személynként fogja megállapítani, hogy ki nélkülözhető munkakörébe, — ki nem. Akitet pótolni lehet, azo kat rögtön bevonultatják, tekintet nélkül életkorukra. Ebből az következik, hogy nem hívják be az összes 36 éven aluli fölmentetteket.

— A járványkórház ápolási díja. A nagy drágaságra való tekintettel a belügyminiszter megengedte, hogy a Szent György kórházban az ápolási díjat 3:90 koronára emeljék fel. A járványkórház 2:50 koronás ápolási díja azonban a régi maradt. Mivel ebből az összegből lehetetlenség a betegetek a mai viszonyok között ellátni, a város kéri a minisztert, hogy a járványkórház díját is emelje fel 3:90 koronára.

— Rövid hírek.

Jelentkezzenek. Azok a nők, a Hadsegélyzőben a hirdetett százaftára leíratkoztak, hétfőn delután 3 órától kezdve 5 óráig jelentkezzenek a Hadsegélyzőben s ott a közelebbi felvilágosítást és utbagazistat megkapják.

Hadsegélyző gyűlés. A Hadsegélyző pénteken delután tartotta szokásos heti gyűlését Sárborgáti Heltya Jenőné elnöklele alatt.

A gyűlés a beérkezett kérvényeket intézte el és elhatározta, hogy a főispánt, alispánt és László alezredesi, minj a Bizottságnak munkás tagjai, kiüntetésük alkalmával átiratban üdvözölni fogja. Az Ö. H. I. vármegyei albizottsága első gyűlését szombaton fogja tartani a vármegyházán az arvaszéki tanácssteremben.

Évkönyv. A Székesfehérvári és Fejérmegyei Hadsegélyző első évi működéséről évkönyvet ad ki. Az évkönyvet Barany Jajos szerkesztette, az évkönyv kiadását költségét Grünfeld Pál bizottsági titkár, földbírtokos vállalta magára.

Ö. H. I. Felhívják azokat, akik az Ö. H. I. tagjai, hogy havi járulékat pontosan küldjék be az országos központnak. A vármegyei Ö. H. I. most van szervezés alatt s szép sikerrel halad.

Katonadiákok maturája. A ciszterciák főgimnáziumában tegnapelőtt volt a katonadiákok érettségije s az kitünően sikerült. Négyen jelesen feleltek meg a nehéz vizsgának.

Hozza vissza. A Pro Patria ünnepsége alkalmából a szipadi öltözében maradt egy cintányér takaró. Aki tévedésből elvitte, hozza vissza a szerkesztőségbe s az továbbítani fogja a tulajdonosának.

Hivatall helyettesítés. Dr. Saára Gyula polgármestert gyengélkedése alatt dr. Kerekes Lajos h. polgármester helyettesítette. Dr. Saára Gyula polgármester újból elfoglalta hivatalát, ámpátor még most is gyengélkedik.

Adomány. A Székesfehérvári és Fejérmegyei Takarékpénztárak a felsővárosi „Szent Józsefrol” nevezett ovodának 60—60 koronát adományoztak, s azért ez úton mond köszönetet az elnökség.

Blous ujdonságok!

Crepp, Grenadín, Voal, Selyem, Japonais Crepp de chine és fehér kézzel hímzettekben nagy választék

Vermes áruházában.

Közgyűlés. A Fejermegyei és Székesfehérvári Muzeumegyesület március 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Vörösmarty körben tartja évi rendes közgyűlését. A tagok megjelenését kéri az elnök, ség.

Találás kérdés. Lapunk egyik olvasója a következő kérdésre szeretne választ kapni: Miért égetek pénteken reggel még háromnegyed 7 órakor is az utcai villanylámpák ebben a szénszűrő nélküli világban? Olvasónk azt hiszi, hogy gordiuszi csomó a feladott kérdése. Ugyan már! Hát azért égnék még világos nappal is az utcai lámpák, hogy kárpótolva legyenek a magán fegyverszűtők, akiknek otthonukban egy nyomorúságos égő mellett kell vakoskodniok. No meg azért, hogy minél előbb elfogyjon a szén, mert már régen vullunk afrikai sőtészegben.

Szénhiány. Az állami főreáliskola fűtőanyaghiány miatt már e héten megszüntette az előadásokat, csak a 8 osztályban és a vele kapcsolatos katonai kurzuson tanítanak.

Hadiposta. Szűcs Gábor 17 ik honvédegalozozredbeli gyalogos (Seregélyes, 1894) 1915. március 1-4 között eltűnt. Bővebb felvilágosítást még nem tudunk róla.

Bécsi modell kiállítás. „blus udonságai a kirakatban, eredeti berlini modellek vételkényeszer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos mindenkinek blus vétel előtt ezek megtekintése Vermes áruházában.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet tagjainak figyelmébe.

Abban a biztos reményben, hogy a városi hatóság felajánlott erkölcsi támogatásával feltétlenül sikerül tagjainak tüzeioszükségletét biztosítani, minthogy erről már eleve pontosan kell tájékozódunk, felkérem a t. tagokat, hogy ha ezt még nem tették volna meg egész évi fa- és szénszükségletüket sürgősen jelentsék be nálunk. A bejelentés akár személyesen, akár írásban is történhetik.

Szíves figyelmükbe ajánlom t. tagjainknak, hogy a megkésített bejelentéseket esetleg már nem lesz módunkban figyelembe venni.

Ügyvezető igazgató.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap: délután **Mágnás Miska** este: Csárdáskirálynő.
Hétfő: Három a kislány.
Kedd: A mandarin.
Szerda: A dollárpapa. (Ujd.)
Csütörtök: A bájos ismeretlen, Járay Böske vendégfelléptével.
Péntek: Zsuzsi kisasszony, Járay Böske és Járay Sándor felléptével.
Szombat: A dollárpapa.
Vasárnap: d. u. **Mágnás Miska**, este a Csárdáskirálynő.

A színhazi iroda jelentése.

A Csárdáskirálynő előadásai lehetővé tették, hogy a jövő hét játéktrendjét minél változatosabbá tethessük. Betanulta és színe hozza a társulat repriméknél kedden a kínai drámát, a „Mandarint“, ez évadban először. A címszerepet Fodor Oszkár, a főbb szerepeket Hevessy, Császár, Falussy stb. játsszák. Hétfőn felhelyarákkal „Három a kis lány“ megy Szerdán kezdődnek a jutalomestélyek. A színház nagy képzettségű főrendezője nyitja meg a sort. Gulyás Menyhért régi híres szerepét a „Drólóstót“ Pfefferkonját választotta. Csütörtökön Járay Böske az aradi Nemzeti színház táncos szubrettje lép fel szerződéses célból. Dollárpapa vigjáték bemutatója szombatra marad, amíg a hét játéktrendjéről leszorult operett-szláger Csárdáskirálynő csak vasárnap este kerülhet színre.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszser dr. **Störk-pasztilla**. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható: Szűcs Róbert Károly király-téri gyógyszertárában.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; üvege 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárában.

NYITÓMUNKÁK.

Neproszel Gyula varrodájába varrólányok és tanulólányok felvételnek, Kigyó-utca 5. sz.

Egy igásló és 4 hektólires öbor eladó, Budai ut 106. sz.

Magpolyka család (1 kakas, 3 tojó) tiszte fehérek, Paulóvits gazdaságában. eladó. Bővebet Iskola-utca 8.

Irodaszolga és gépházi takarító felvételük a villamostelepen.

Gyári munkások jó fizetéssel felvételnek a villamostelepen.

Jó karban lévő 1-ső osztályú buzaföldek összi szántással. 3 drb. az 1 ső dülőben egy tagban, 1 drb. az 1-ső dülőben és 3 drb. a 3 dik dülőben a seregélyesi ut mellett egy tagban szabadkézből eladó. Tudakozódi lehet Felsőkirálysor 20 szám.

Eladó. Királykut utca 11. számú házban több vásári bodé, köztük egy darab nagy Zilcher-féle is van és több féle nagy bodé, továbbá 2 drb. kocii hosszú fa-szállításra való.

Kis mindenestűt felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Egy rét a sörház alatt és 526. számú szőlő az öfeghegyen szabadkézből eladó. Tudakozódi lehet Öreg utca 21. sz. a. Ugyanott répa és polyva eladó.

Magyar, német, francia nyelv mester jutányos oktatást nyújt. Házhoz is jár. Megkereséseket a kiadóhivatalba kérei.

Lövölde-utca 7. számú ház szabadkézből eladó. Bővebet ugyanott.

Egy boltberendezés eladó, Kert-utca 20.

Egy bolti leány felvételük Küm-mel virágüzletében.

Német-francia kisasszony állást keres uri családnál, nagyobb gyermekek vagy felnőttek — esetleg üdülők mellé. Fizetést nem kíván, de lakás és ellátásra igényt tart és jogot arra, hogy szabad idejében másoknak is órákat adhasson.

Erzsébet ut 2. sz. sarokház, üzletnek is alkalmas, telekkel és kerttel szabadkézből eladó. Tudakozódi ugyanott lehet.

A város közelében 4 buzafölde és egy igásló eladó. Bőrgyárdulós 4. sz.

Arverős.

Özv. Knitthoffer Józsefné szül. Polcer Mária és gyermekei közös tulajdonát képező, a székesfehérvári 2805 számú tkvi betétben „A. I. 1-2 sor-szám alatt felvett 7 oktályos Rózsa dülői beültetett présház-szöllő, a benne levő hordókkal és egyéb ingóságokkal önkéntes magánárverés útján iródamban (Szőgyény Marich ház I. emelet 3. ajtó) folyó évi március hó 18-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor eladatik.

Erdeklődők előzetesen iródamban bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Dr. Kisteleki Károly, ügyvéd.

Urania színház.

Szombaton és vasárnap március hó 10 és 11 én:

NORDISK MŰSOR!
VAD ALATT.

Társadalmi dráma 3 felv.

Főszereplő:

LILLY BECK.

Nagyszabásu potműsor.

Szombaton 2 előadás:
:: 6 és 8 órakor. ::

Hétfőn és kedden,
március 12 és 13 án:

KÉT SZÉPSÉG

Lotte Neumann és
Eva Speyer Stóckli
főszereplésével

Két leány szív

Szerelmi dráma 3 felv.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 8 órakor.
Rendes helyárák.

Kártyos munkát legszebbet és legolcsóbbat **Márton Károlyné** rendelhetünk. Bank-utca 6. sz. alatt.

Szabás, varrás és a rajzolás ban alapos oktatás nyerhető Urbán Margit tanintézetében, Ybl Miklós-utca 14.

Jotailas

a fiztos eredményert

Törvénytelen védve

Reitter Oszkár

nagybecsereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

PATRANIN

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberrre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden másirtószert.

1 DOBOZ ÁRA 3 K.

mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve ismertető prospektust, melybe le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küldi a PATRANIN-nyar egyedüli elarusítója, a Torontali Agrar Bank Reszvénytársaság, Nagybecsereken.

Apollo - színház.

Szombaton és vasárnap, március hó 10 és 11-én:

A REJTÉLY.

Dráma 4 felvonásban.

Főszereplő:

HARASZTY MIKI.

Fényes potműsor.

Szombaton 6 és 8 órakor.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.
Rendes helyárák.

Hétfőn és kedden,
március 12 és 13 án:

Az ujszülött apa

Kacagató vigjáték
4 felvonásban.

Az idény első

„ROTT“-FILMJE!

Fényes kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 8 órakor.

Villanylámpák és elemek.

Divatós fűzők! — Nagy választék BLOUSOKBAN.

Kezdt- és előrajzolt kézimunkák olcsó árban.

kaphatók: Kováts Antalnal, Városház-tér.